

מחשבת קצרה על הדף הרב יחזקאל הרטמן SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

כתובות מ

עניין: הכל לפי המבייש והמתבייש

רש"י כאן

שמוע: מתני' הכל לפי המבייש.
אדם צינוני המבייש צושתו קשה
מאדם זולל ומאדם תשוב: והמתבייש.

רש"י ב"ק פג:

והוא כבר נתן לו דמיהן^(פ): הכל לפי
המבייש. אדם קל שצ"ש צושתו
מרוצה: והמתבייש. אדם תשוב

פרחי שושנים

דף מ' דרש"י ד' הכל לפי המבייש כו'. מה שמקשי' דברי רש"י סותרים ממה שכתב
בהחובל ע"ש. אינו קושי' כלל דכאן פירש"י על הצינוני שנושתו קשה משניה'
הכל אדם זולל. בושתו מרובה מבושת אדם תשוב אבל לא מבושת אדם צינוני וק"ל

ים של שלמה פי"ג סי' טז

לפי המבייש והמתבייש פרש"י אדם צינוני המבייש צושתו קשה מאדם
זולל ומאדם תשוב והמתבייש לפי חשיבתו הוא צושתו ודבר תימא הוא
שבפ' החובל פרש"י להדיא הא דקתני הכל לפי המבייש והמתבייש אדם
קל וקטן שצ"ש את האדם צושתו מרובה והמתבייש אדם תשוב שמתבייש
צושתו מרובה ולא הזכיר שום ביוש מצינוני אלא הכל תלוי בקלות
האדם והר"ן כתב מה שפרש"י הכא בודאי צמילי אחרינא הכי הוא
אבל צלום ומפתח נראין הדברים שכל שהוא זולל יותר צושתו מרובה
וא"כ לפ"ז יהי' דברי רש"י אינם מכוונים לא הכא ולא התם ובעיני
נראה להסך דבודאי לענין שאר ביוש וחבילות תלוי הכל בקלות וחילות
של האדם ויותר קל יותר הביוש אבל הכא לענין אונם ומפתח שהוא ביוש
של המעשה הרע אשר עשה לתאומו שלא כדת הסברה נותנת איפכא
דאדם זולל ונקלה אין הביוש מגיע כ"כ לפנום הערה בכבודה שכל
העולם אומרים ילריה אנבריה עד שאנסה או פיתה אותה כי מרוב
קלות והגברת ילריה צא לה זה המאורע ולא שהיא נחלית צרילוי גמור
ואדם תשוב כ"ש שלא יגיע הנזק כ"כ אליה מרוב חשיבתו אבל צינוני
אחריין עליו לפגמה קמכוין וגם היא נאותה קלה לדבר אע"פ שהוא צלום
ולפ"ז נמלאו דברי רש"י מכוונים ומ"מ הכל לפי ראות עין הדיינים
כי אותן הדברים משתנים הכל לפי הענין ולפי החקוק :

בני יששכר תשרי מאמר ד'

(ט) וירצה עוד, שובה ישראל עד וכו', על
פי מ"ש החסיד בעל חובת

הלבבות שהחסידים הראשונים היו שבים כל
ימיהם בתשובה אפילו על עבירה אחת^(א),
ואבאר לך דבריו קצת בביאור, דהנה ידוע
עפ"י משפטי התורה בדין בושת הכל לפי
המבייש והמתבייש [ב"ק פג:], אם המבייש הוא
איש שפל, הבושת המגיע ממנו הוא מרובה
אשר שפל כזה יהיה מבייש, וכן המתבייש אם
הוא אדם גדול בושתו מרובה משא"כ אם הוא
איש שפל, ממילא אם המבייש הוא איש שפל
התשלום מאד כי הבושת מרובה, וככה
תבונן בכל ענינים המכעיס עם הנכעס לפייסו
הכל לפי ערך האישיים מצטרך לפייס, והנה
גדולת אלקינו ית"ש אין סוף לרוממותו
וגדולתו, והאדם בריה קטנה מעוטה בדעת
מכעיס אותו הנה אפילו אם יחיה כמה אלפי
אלפים שנה לא יוכל לצאת ידי חובה בפיוס
את אשר הכעיס את היוצר כל, והנה העבירה
מעוור את עיני האדם ולא יוכל להתבונן
ולהתפעל כל כך בגדולת אלקינו ית"ש,
וכאשר האדם שב בתשובה הנה יאירו עיניו
ויבין וישכיל יותר את מי הכעיס, כי יתבונן
בגדולתו ורוממותו ית"ש כפי שכלו, הנה לפי
זה לא תספיק לו תשובתו את אשר שב
אתמול, כי אתמול לא היה יודע כל כך גדולתו
ורוממותו ית"ש וכהיום שהאירו עיניו צריך
תשובה מחדש, והנה כאשר שב בתשובה
מחדש הנה מאירין עיניו ביותר ולא תספיק לו
תשובה הקודמת ואפילו אם יחיה גבר שנין
אלפיין לא יבא לתכלית גדולתו, על כן מצטרך
כל ימיו להיות בתשובה אפילו על עבירה
אחת, וז"ש הכתוב כי אחרי שובי נחמתי
ואחרי הודעי וכו' [ירמיה לא יח], הבן הדבר.

